

Ա. Ն. Է. Ծ. Գ.

Քեզի է կոչը այս, հէք եղբայր,
Կործանման կը տանին մեր աշխարհ.
Ձե՛ս տեսներ Մահը դուն գլխուդ վրայ,
Ձե՛ս տեսներ երկիրն ուր կը սուրայ ...
Ձե՛ս տեսներ արշաւն այս խելագար ...
Ո՞ր օրուան կը սպասես դուն, յիմար.
Ել ոտքի ու կեցուր ա՛լ իր թափն.
Ձե՛ս տեսներ ի՛նչպէս Մահն իր կըլափն
Լայն քսցած կլլելու կը սպասէ ...
Ո՛վ դժբախտ, արթնցիր, ա՛լ ուշ է:

Ձեզի է կոչը այս, բազմացել,
Բազմակրօն եղբայրներ, մեր շրջել
Երկիրը դէպի Մահ կը տանին ...
Հոգիով ու միտքով Սատանին
Վաճառուած վարիչներ, գիտուններ,
Ըրեր են ինքզինքնին կեանքի տէրն:

Կ'ուզեն որ Շէյքըսպիրը խորեն,
Ծածկեն զայն հողին տակ վերջնօրէն:
Կ'ուզեն որ Հոմերոսն ու Սաֆօն,
Ու Վիրգիլն ու Տանթէն ու Թասսօն,
Ու Հայնէն ու Կէօթէն ու Շիլլէրն,
Ու Ռասինն ու Գոռնէյլն ու Մոլիէրն,
Ու Շէլլին ու Քիցը սեւաբախտ,
Պայրընը վէս, Միլտոնը անյաղթ,
Լերմոնտովն ու Պուշկինը վրսեմ
Նարեկայ մենակեացն երկնանմ,
Երկրի ռոջ մեռելները, յաւէտ,
Կը խորհին թաղել ա՛լ մեզի հետ:

Կ'ուզեն Պէթրոֆէնը լռուէ,
Կորսակովն մեր հոգին չը գերէ
Իր Շարա—Ջատէով երկնային ...
Ու աշխարհը դառնայ ամայի,
Ու ճիգը՝ դարբնու փրճանայ ...
Երկիրը միջոցին մէջ մընայ.
Որպէս գանկ մը տըզելով ու տրխելով,
Արեւուն աչքին տակ իբր անէծք ...

Ու լռեն զանգերը յախտեան,
Ձը լրսուի այլեւս ոչ մէկ ծայն
Մարդկային ..., հովերը լոկ ռռնան ...
Եւ կ'ուզեն որ մեռնի՝ Անմահ Յոյսն,
Ո՛չ թոչուն, ոչ սողուն եւ ոչ բոյս
Ա՛լ ծնին ու մեծան երկրի վրայ ...
Լեւորոտը՝ առաջուան պէս գոռայ,
Եւ անծրեւն առաջուան պէս տեղայ,

Ու փայլակն առաջուան պէս շողայ,
Բայց երկիրը անբոյս, անկենդան,
Միջոցին մէջ շրջի յախտեան:

Ձը լրսուին ա՛լ երգ ու հառաչանք,
Ձըլլայ ա՛լ Սիրոյ բաղջըր տանջանք.
Ձը լրսուի աղօթքի ա՛լ մրմունջ,
Պառաւի մ' պէս երկիրն անտէրունջ,
Սըգայ իր կորսւած փառքն ու զանծ:

Ձը լրսուին ա՛լ ճիչերը մանկանց,
Ձը լրսուին ա՛լ երգ ու հորովէլ.
Արտոյտն ա՛լ չաւտէ լուսաբաց
Երկնային գերդ ոգի մ' օղաւալաց:

Աշխարհի դուք մեծեր խելացնոր,
Կը բաւեն ձեր ռումբերն նորանոր,
Ձենք ուզեր կործանում եւ աւեր,
Բաւ է մեզ տանջեցիք անխնայ,
Թաղեցէք ձեզի հետ ա՛լ հիմա
Աթոմը, հայտործէն ձեր ռումբերն,
Ձեր մահուան կը սպասենք անհամբեր,
Աշխարհը իր բախտին ծրգեցէք,
Մեզ հանգիստ ծրգեցէք, չըբացէք:
Մենք ապրիլ կը բաղձանք Մահէն վերջն
Իսկ. կ'ուզենք վառ պահել Յոյսն անշէջ,
Քաւարին որ երթանք մենք անահ:
Կ'ուզեն որ խաչին լոյսը շողայ
Մեր աչքին դիմացն երբ զայն փակենք:
Աշխարհի գիտուններ կեղծ ու ննեզ,
Կը բաւեն զգուելի ձեր սուտերն.
Կը բաւեն զգուելի ձեր սուտերն:
Աշխարհի վարիչներ, բաւ է ա՛լ
Դժոխքի վերածէք այս աշխարհն:

Արդէն ինչ կար բարի ու վրսեմ,
Հիներէն մեզ հասած, ձեր նրսեմ
Դաւերով կործանուած է հիմա.
«Տրտուեմ է մեր անծր մինչ ի մահ».
Փըլատակ մ'է հիմա մեր հոգին,
Որ առաջ տաճար մ'էր հաւատքի.
Մեր Յոյսին ջահը դուք մարեցիք,
Ու Սէրն ալ յախտեան խաւցելք:

Արդ, հիմա կ'անիծեմ ես ըզզեզ,
Անուռնովն անոնց որ ողջակէզ

եղած են արդէն իսկ ձեր դաւին,
Անունովն անոնց որ տակաւին
Չեն եկած, բայց վաղը պիտ' գային,
Արեւուն տակ պիտի խայտային,
Բայց գուցէ ա'լ երբեք չեն գալու,
Շնորհիւ ձեր դիւային գիւտերու:

Կ'անիծեմ՝ մայրերու անունով
ես ըզծեզ, եթէ ձեր ռումբերով
Ձը կորչիք աշխարհէն մեր ընդմիջտ.
Հեռացէք ա'լ ձերեր ամբարիշտ.
Մեզ պէտք չէ դիւային ձեր հանճարն,
Ձեր հօրը չէ կալուածն այս աշխարհ:

Անունով կոյսերու սիրակէզ,
Ու տըղոց անունով ես ըզծեզ
Կ'անիծեմ, որ շուտով պիտի բոյն
Շինէին միասին եւ անհուն,
Անանուն սիրով ծագ հանէին:

Կ'անիծեմ անունով հարսերու
Կ'հսկեն որ օրրանին քով, հըլու,
Որ հիւանդ մանուկի մ' քով կ'այրին,
Տժգոյն մոմ մ'ինչպէս մէջ տաճարին.
Որ կու տան իրենց կեանքն անսակարկ,
Մայրական կաթին մէջ անապակ:

Մայրերու անունով ձեր անարգ
Գիւտերն ես կ'անիծեմ. ու դողդոջ
Մերերու, հայրերու եւ համբողջ
Մարդկութեան անունով. եւ անոնց
Որ իրենց հոգին, իբր անմար բոց,
Կըտակած են մեզի ու գացած,
Որպէս լոյս, հոգիի որպէս հաց.
Ձայնն որոնց կը հնչէ տակաւին,
Գեղեցիկին, ծշմարտին ու Լաւին
Կանչելով դեռ ըզմեզ: Արդ անոնց
Անունով, անէծքն այս իբրեւ բոց —
Ըլլան Լիստ մը անոնք եւ կամ Պախ,
Հայտն մը կամ Մոցարդ Կեւաբախտ,
Չայկով՝ մը կամ Շոփէն կամ Շուման,
Պէթհոփէն մը վըսեմ, աննման
Կոմիտաս մը, բաժակ սրբութեան
Մեր երգին: Արդ, ասոնց բոլորի

Անունով, եւ ուրիշ շատերի՝
Կ'անիծեմ խելայեղ ձեր արշաւն,
Կ'անիծեմ կործանման ձեր անբաւ
Պաշարներն: Անէծքն այս որպէս հուր
Թող մրկէ ձեր խիղճը անմաքուր:

Տակաւին Պիթիաւի մ'անունով,
Անունովն Միքէլի մ'որուն ծով,
Խռով հոգին, կըտաւին ու քարին
Տըւեր է լեզուն իր հանճարին:
Վինչիի մ'անունով հիմա ես,
Կ'անիծեմ ձեր գիւտերն եւ ըզծեզ:
Կրէկոյի մ', Ռոտնի մ'անունով,
Անունով Վան-Կոխի մ'մշտախռով,
Եւ ուրիշ բիրաւոր մեծերու՝
Անունն ու գործն որոնց սիրտերու
Մէջ կ'ապրին — որպէս ջահ մշտավառ —
Պիտ' ապրին, եթէ ձեր խելագար
Արշաւը չը տանի կործանման,
Եւ չընէ երկիրն այս անսահման
Միջոցին մէջ շրջուն գերեզման:

Յիսուսին անունով հիմա ես,
Կ'անիծեմ ձեր գիւտերն եւ ըզծեզ.
Անունովն անոնց որ առաքեալ,
Մարգարէ կոչուեցան, բերին վար
Երկինքէն օրէնքներ հաւատքի
Ու սիրոյ. եւ տըլին նոր ոգի,
Նոր իմաստ աշխարհին ու կեանքին:

Անունովն Պոլստայի մը վըսեմ,
Որ թողուց պալատներ հոյաշէն,
Որ թողուց կին, մանուկ նորածին,
Ու դիմեց դէպ՝ «Աղբիւրը Լոյսին»:
Անունովն Ջինացի Կոնֆիւսին,
Ջրադաշտի մ'անունով հիմա ես,
Կ'անիծեմ ձեր գիւտերն եւ ըզծեզ:

Տակաւին անունով շատերու
Որ եկան, վառուեցան լոյս տալու
Աշխարհի մութին մէջ, գերդ ճորագ,
Կամաւոր իբրեւ զոհ, պատարագ:

Մ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

